

[Udenrigsministeren.]

en løsning kan ikke påtvinges udefra, men kun hjælpes i gang ved, at den nuværende udvikling, der stadig forværrer sig selv, bringes til ophør. Spørgsmålet er imidlertid, om FN-styrkerne har tilstrækkelige fuldmagter til at yde denne hjælp. Det var fra begyndelsen en klar forudsætning, at FN-styrkerne ikke måtte tage del i interne politiske stridigheder og ikke måtte anvende magt undtagen i selvforsvar.

Mange angreb og megen kritik rettet mod FNs indsats hviler på en manglende forståelse af dette forhold. Såvel i Congo som udenfor har mange troet eller villet tro, at det var FNs opgave at hjælpe en af de stridende parter til en militær sejr over de øvrige parter. Der kan muligvis påvises fejl i enkelte af FNs dispositioner — det ville jo være mærkeligt andet — men militære opgaver i forbindelse med et opgør mellem parterne har FN ikke haft beføjelse til at løse.

Det blev den tidligere premierminister Lumumbas frygtelige død, som gav stødet til, at sikkerhedsrådet den 21. februar vedtog en resolution, som blev af historisk rækkevidde. Her blev der for første gang i historien givet en militærstyrke under FNs kommando mandat til om nødvendigt at bruge magt for at gennemføre organisationens beslutninger med hensyn til en medlemsstats indre anliggender.

Trods den betydelige styrkelse af FN-aktionen, der hermed er sket, hersker der stadig tvivl om, hvorvidt mandatet er tilstrækkelig klart præciseret. Det vil i den nærmeste fremtid være afgørende, om FNs medlemslande formår at arbejde sammen om at bruge fuldmagterne på den rette måde. Situationen er under alle omstændigheder prekær, idet man står over for en suveræn stat, hvis ledere er splittede, så ingen har autoriteten til at udøve suveræniteten. Dette er til uendelig ulykke for det congolesiske folk og skaber samtidig et tomrum, som kunne true verdensfreden ved at gøre Congo til slagmark for fremmede styrker. Det er begge disse forhold, der motiverer verdensorganisationens tilstedeværelse, og som har gjort det styrkede mandat nødvendigt. Men som sagt: fremtiden må vise, om fuldmagterne er blevet stærke nok, og om samarbejdsviljen mellem FNs

medlemslande er tilstrækkelig. Det skal her understreges, at tre afro-asiatiske lande: Ceylon, Liberia og Den forenede arabiske Republik, indlagde sig fortjeneste ved at stille forslag i sikkerhedsrådet om de styrkede fuldmagter. De blev vedtaget med alle stemmer undtagen Frankrigs og Sovjetunionens, idet disse to lande afholdt sig fra at stemme.

Der kan komme en ny farlig krise, hvis den reorganisering af den congolesiske armé, som er forudset i sikkerhedsrådets resolution af 21. februar, ikke kan gennemføres uden anvendelse af tvang. For mange congolesere står den nationale armé som selve symbolet på deres uafhængighed og værdighed, og der synes under alle omstændigheder at være lang vej igen, før en afklaring er nået, så at en effektiv genopbygning vil kunne iværksættes og en bred indrepolitisk forsoning kan opnås.

For at undgå blodsudgydelser tror jeg det er af afgørende betydning, at FN-tropperne bringes op på så store styrker, at deres overlegenhed på forhånd er en afgjort sag. Jeg forstår, at de lande, der har bidraget med militære styrker, har bekymringer, og jeg synes, de fortjener tak fra hele verden. Også finansieringen må være i orden, og jeg vil gerne henvise til, at Danmark har betalt sin andel prompte. Såvel for den congolesiske befolkning som for verdensfreden og FN står nemlig meget på spil, og FN har brug for alle medlemslandenes fulde støtte såvel moralsk og politisk som med penge og mandskab. Danmark har bidraget med læger, sygeplejersker og særlige militærhold i det omfang, vi er blevet bedt om det. De danske i Congo har gjort et godt arbejde under vanskelige forhold, og jeg synes, der er al grund til ved denne lejlighed at bringe vore landsmænd en tak for en ærefuld indsats.

Til klargørelse af de danske synspunkter skal jeg i øvrigt tillade mig at læse den danske regerings erklæring af 20. februar op:

„Den danske regering har med dyb bekymring fulgt den udvikling, som indledtes i Congo allerede få dage efter, at dette land opnåede sin uafhængighed, og er rystet over den tidligere statsminister Lumumbas og hans to kollegers tragiske død.

Efter dansk opfattelse er betingelserne